

VEŘEJNÁ FINANČNÍ PODPORA JAKO MOTIVACE PRO ZAPOJENÍ PRŮMYSLOVÝCH PODNIKŮ DO VAVAI PUBLIC FINANCIAL SUPPORT AS AN INCENTIVE FOR THE INVOLVEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN VAVAI

Hana Gruntová Kolingerová¹

¹ Mgr. Hana Gruntová Kolingerová, Institut evaluací a sociálních analýz, Oddělení manažerských studií,
hana.gruntova@inesan.eu

Abstract: This article focuses on the identification of attitudes of industrial enterprises to access to public financial resources and attitudes to selected factors which have an impact on involvement of industrial enterprises in RDI. Attention is focused on the extent of support from public sources and tax relief representing incentives, as well as on access to information about support from public sources and bureaucratic burden representing barriers. The analytical part is based on a quantitative analysis of data obtained from 168 organizations by the Institute for Evaluations and Social Analysis; the data was obtained in 2014. The analysis of data indicates that tax relief is a very important instrument for involvement of industrial enterprises, although enterprises are generally not content with the setting of this incentive.

Keywords: Research, development and innovation (RDI), industrial enterprise, public financial sources

JEL Classification: O31

ÚVOD

Aktuálním problémem rozvoje vědy a výzkumu v České republice je zapojování soukromých podniků do výzkumné, vývojové a inovační činnosti (VaVal). Na jedné straně jsou zde pobídky, které podniky k tomuto zapojení motivují, na straně druhé také bariéry, které podniky od zapojení do VaVal odrazují. Tento příspěvek se zaměřuje na identifikaci postojů představitelů průmyslových podniků týkajících se jednak přístupu k veřejným finančním zdrojům a jednak vybraných faktorů, které mají dopad na zapojení podniku do VaVal. Závěry jsou provedené na základě sekundární analýzy dat získaných od 168 průmyslových podniků působících v ČR. Šetření provedl Institut evaluací a sociálních analýz (INESAN) v roce 2014.

1. PODPORA ZAPOJENÍ PODNIKŮ DO VAVAI

Výzkumné aktivity domácích podniků zůstávají ve srovnání s technologicky vyspělými zeměmi na poměrně nízké úrovni (ÚV ČR, 2015), přesto spotřebují nejvíce finančních prostředků vynaložených v ČR na financování výzkumných a vývojových aktivit (celkem 47,6 mld. Kč). Na vědecko-výzkumné činnosti se podílí zvláště zpracovatelský průmysl (Mana, 2018), v němž bylo v roce 2014 vynaloženo 26,9 mld. Kč, provozováno 1 255 pracovišť (což je kolem poloviny všech pracovišť v podnikatelském sektoru) a v němž pracovalo 53 % výzkumných a vývojových zaměstnanců (ČSÚ, 2015a). Pohled na podrobnější strukturu podnikatelského sektoru ukazuje, že tahounem výzkumně vývojových aktivit jsou podniky pod zahraniční kontrolou, kde bylo vynaloženo téměř 60 % celkových výdajů na VaV podnikatelského sektoru, a to dominantně z vlastních zdrojů (ÚV ČR, 2015), z hlediska odvětví se pak jedná častěji o podniky z automobilového průmyslu.

Průmyslové podniky, na jejichž způsob realizace VaVal se zaměřil také Ďurďa (2015), realizují činnosti v rámci VaVal zpravidla za účelem inovace některé části svého provozu (výrobek, technologii, metodu) s cílem zvýšit svoji konkurenční výhodu v rámci trhu, na kterém svoji produkci nabízejí (srov. Bruneel et al.,

2010). Poptávka po provozování vlastních aktivit v rámci VaVal je však dána řadou okolností, které zahrnují individuální potřeby podniků, nastavení prostředí a bariéry. Zde bude pozornost zaměřena na finanční nástroje používané státní politikou a politikou EU, které mají motivovat firmy k zapojení do VaVal (srov. Muška et al., 2009).

Lze zobecnit tezi Zimmermannové a Browna (2012) týkající se čerpání prostředků ze strukturálních fondů: limitující prvky čerpání se mohou objevit kdekoli v systému od samotného nastavení programů, implementace, přes vyhlášení výzev a podávání žádostí, až po výběr projektů a jejich samotnou realizaci. Zde bude zaměřeno na dvě překážky, které tradičně bývají mezi často zmiňovanými problematickými aspekty získávání prostředků z veřejných finančních zdrojů. Je to přístup k informacím o podpoře z veřejných zdrojů a administrativní náročnost při získávání podpory z veřejných zdrojů. Těmto problémům není v odborné literatuře věnována adekvátní pozornost, orientačně lze však využít materiály obsahující průzkumy, které byly často vytvořeny jako podpůrný nástroj pro žadatele a pro orgány poskytující podporu.

1.1 Nástroje přímé a nepřímé podpory

Mezi finanční nástroje (Česko, 1998; Blažka, Šperlink, 2016; Herzánová, Kovářová, 2010), které mají podniky motivovat k zapojení do výzkumu, patří přímé, tj. poskytování finančních prostředků, zvláště ve formě dotací a grantů, a nepřímé nástroje podpory (daňové a úvěrové podpory, odpisová zvýhodnění apod.). Veřejné finanční prostředky mohou podniky čerpat formou grantů a dotací z veřejných, a to jak národních, tak zahraničních zdrojů (jak je vymezuje zákon č. 586/1992 Sb.), tj. ze státního rozpočtu, z rozpočtů obcí a krajů, státních fondů, z grantů Evropských společenství a z veřejných rozpočtů a jiných peněžních fondů cizího státu, resp. EU. Dotace např. od roku 2007 do roku 2012 využilo téměř 70 % MSP (MPO, 2012), které ji považují za vhodnou formu podpory. Úspěšnými žadateli byly nejčastěji středně velké podniky, které získaly podporu ze strukturálních fondů EU téměř v 90 % případů. Méně úspěšné byly podniky malé (3/4 případů) a nejméně úspěšní byli drobní podnikatelé (36 %).

Nejvíce rozšířeným nepřímým nástrojem jsou odpočty výdajů na realizaci projektů VaVal od základu daně z příjmu, přičemž odečíst lze pouze zákonem stanovené výdaje na výzkum a vývoj. Tento způsob podpory je možné využít od roku 2005, a jak vyplývá z údajů ČSÚ (nedat.), od roku 2010 kontinuálně vzrůstá počet podniků, který jej využívá. V roce 2014 byla zavedena možnost odečíst i nákupy služeb výzkumu a vývoje od veřejných výzkumných organizací, jako jsou vysoké školy, veřejné výzkumné instituce atp. (Sojka, 2016).

Český stát podpořil podniky v roce 2014 přímou a nepřímou veřejnou podporou v souhrnné výši 30 mld. Kč. Soukromé podniky z této částky získaly pětinu, tedy šest miliard (ČSÚ, nedat.). Z této sumy připadaly téměř dvě třetiny, tj. 3,8 mld. Kč, na podporu přímou a více než jedna třetina (2,3 mld. Kč) na podporu nepřímou (Sojka, 2016). Daňovou podporu v roce 2014 využilo 1 264 soukromých firem, přičemž podíl podniků, které realizovaly vlastní výzkumnou a vývojovou činnost a využily daňové podpory, dosáhl 36 % (Sojka, 2016). Podporu využily nejčastěji subjekty ze zpracovatelského průmyslu (ČSÚ, 2016), kde to činilo v případě přímé podpory 1,2 mld. Kč a 1,7 mld. Kč v případě nepřímé (ČSÚ, 2015b; 2016).

Přestože se od roku 2006 do roku 2016 zdvojnásobil počet podniků, které využily daňovou podporu pro své výzkumné a vývojové činnosti, řada subjektů je stále ještě potýká s problémy (Sojka, 2016). Jak plyne z vyjádření zástupců TA ČR, firmám a především finančním úřadům chybí odborníci, kteří by dokázali rozhodnout, co na dané účely mohou podniky odepisovat (Dostál, 2017). To se odráží také ve výzkumu provedeném poradenskou společností Deloitte (2015) ve spolupráci s TA ČR, v rámci něhož bylo dotazováno více než 70 soukromých podniků z různých sektorů. Celkem 36 % vnímá jako největším problémem aktuálního systému podpory výzkumu a vývoje daňovou nejistotu u posuzování dotací nebo daňových odpočtů finančními úřady.

1.2 Překážky čerpání veřejných finančních zdrojů

Čerpání podpory na druhé straně znesnadňuje řada bariér, což je problematictější v případě MSP, které nemají kapacity, finanční sílu a stabilitu jako velké podniky (AMSP ČR a KB, 2014). Podle Koncepce podpory MSP na období let 2014-2020 (MPO, 2012) souvisí přístup k financím s velikostí podniku, přičemž čím menší podnik, tím častěji má problém s přístupem k financím. Významnou bariérou při

získávání finančních prostředků z veřejných zdrojů je přitom ztížený přístup k informacím o podpoře a administrativní náročnost.

V důsledku nabídky mnoha různých programů mají firmy např. potíže zorientovat se v dostupné nabídce. Ministerstvo průmyslu a obchodu dle vlastní analýzy sestavilo vyhodnocení čerpání dotací v podobě dokumentu, který upozorňuje na nejčastější chyby žadatelů (CzechInvest, 2013). Jako problematické se ukazuje právě výběr správného dotačního titulu. Snahu podniku zorientovat se často komplikuje skutečnost, že informace nejsou centralizované, což vyplynulo z výzkumu zaměřeného na čerpání dotací z ESI fondů mezi malými a středními podniky a municipalitami, kdy se 66 % respondentů z řad firem domnívalo, že slabou stránkou v systému poskytování dotací je roztržičnost zdrojů informací (AMSP ČR a KB; 2014). Žadatelům jsou však někdy také poskytovány nepřesné informace a požadavky (Zimmermanová a Brown, 2012).

Co se týče byrokratické zátěže, jako zátěž je vnímána příprava žádostí, které mají často vysoký počet příloh (Zimmermanová a Brown, 2012), nebo pomalost při vyřizování žádostí, jak na ni upozorňuje Evropská komise. Administrativní náročnost je slabou stránkou systému poskytování dotací od EU také podle 86 % respondentů z řad firem, na které se zaměřil výzkum AMSP ČR a KB (2014). Podle šetření podnikatelských subjektů zahrnujících většinou malé podniky z oblasti maloobchodu realizovaného MAS Podbrněsko (MAS, [2014]) celkem 21 % podnikatelských subjektů uvádělo v souvislosti s podnikáním administrativní bariéry, mezi které řadily také obtížnou administrativu při získávání dotací a grantů.

Složitost identifikace vhodné příležitosti k čerpání veřejných zdrojů a složitost zpracování žádosti pak žadatele vede k tomu, že zpracování žádosti zadávají externím poradenským firmám (srov. IREAS, 2010). To dále nepřímou znevýhodňuje menší firmy, jak ukázal výzkum AMSP ČR a KB (2014). Usnadnění čerpání veřejných prostředků, a to především zjednodušením dostupnosti financování pro malé a střední podniky a snížením nadměrných administrativních překážek, je stále aktuálním problémem (EK, 2017).

2. VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Analýza byla zaměřena na identifikaci postojů představitelů průmyslových podniků týkajících se jednak (1) spokojenosti s přístupem k veřejným finančním zdrojům, dále toho, (2) do jaké míry jsou pro podnik, co se týče ochoty zapojit se do VaVal, motivující nebo inhibující daňové úlevy, výše finanční podpory z veřejných zdrojů, administrativní náročnost při získávání podpory přístup k informacím o podpoře (označeno jako faktory). Poslední otázka se zaměřila na to, (3) do jaké míry jsou podniky spokojeny se současným stavem těchto faktorů. Stanoveny byly následující výzkumné otázky:

- 1. Do jaké míry jsou průmyslové podniky spokojeny s přístupem k veřejným finančním zdrojům?**
 - a) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti podle počtu zaměstnanců?
 - b) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti podle počtu vědeckých úvazků?
 - c) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti podle výše ročního obrátu?
 - d) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti podle sektoru ekonomické činnosti?
 - e) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti podle typu vlastnictví?
- 2. Do jaké míry mohou vybrané faktory ovlivnit zapojení průmyslových podniků do VaVal?**
 - a) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle počtu zaměstnanců?
 - b) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle počtu vědeckých úvazků?
 - c) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle výše ročního obrátu?
 - d) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle sektoru ekonomické činnosti?
 - e) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle typu vlastnictví?
 - f) Existují mezi podniky rozdíly ve vlivu daných faktorů podle toho, zda čerpaly nebo nečerpaly externí zdroje ve formě dotací a grantů?
- 3. Do jaké míry jsou průmyslové podniky spokojeny s vybranými faktory?**
 - a) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle počtu zaměstnanců?
 - b) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle počtu vědeckých úvazků?
 - c) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle výše ročního obrátu?

- d) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle sektoru ekonomické činnosti?
- e) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle typu vlastnictví?
- f) Existují mezi podniky rozdíly ve spokojenosti s vybranými faktory podle toho, zda čerpaly nebo nečerpaly externí zdroje ve formě dotací a grantů?

3. METODOLOGIE

Analyzovaná data pocházejí z výzkumného šetření realizovaného Institutem evaluací a sociálních analýz (INESAN) v rámci projektu zaměřeného na realizaci vědeckovýzkumné činnosti v průmyslových organizacích působících v ČR. K vytvoření výběrového souboru byla použita technika stratifikovaného náhodného výběru, do vzorku byly přitom zařazovány pouze průmyslové organizace se sídlem v ČR; ke sběru dat byla použita technika telefonického dotazování s představiteli organizací. Předmětem sekundární analýzy dat byly podniky provozující vlastní výzkumnou činnost (n = 168); struktura viz Tab. 1. Data byla zpracována statistickými analytickými metodami, jejichž základem byla frekvenční a korelační analýza; pro testování statistických hypotéz byl užit chí-kvadrát test nezávislosti, pro zjištění síly vztahu koeficient asociace Phi (Φ). Testy závislosti byly standardně provedeny na 5% hladině statistické významnosti. Dílčí analýza ukazuje, jaké difference jsou mezi podniky podle toho, zda čerpaly nebo nečerpaly dotace či granty. To bylo zjišťováno otázkou na podíl externích zdrojů ve formě dotací a grantů na celkovém financování VaVal v roce 2013. Externí zdroje v daném roce využívalo 46 % podniků (n = 125).

Tab. 1: Struktura vzorku

Počet zaměstnanců		Výše obrátu		Odvětví průmyslu	
do 49 zaměstnanců	11 %	do 249,9 mil. Kč	42 %	strojírenský elektrotechnický ^a	29 %
50 až 249 zaměstnanců	40 %	250 mil. Kč až 999,9 mil Kč	18 %	hutnický a sklářský	22 %
250 a více zaměstnanců	49 %	1 000 a více mil. Kč	40 %	chemický	20 %
celkem	100 %	celkem	100 %	ostatní	18 %
Počet vědeckých a výzk. úvazků		Typ vlastnictví		papírenský, dřevařský a textilní	11 %
do 3 úvazků	27 %	české subjekty	64 %	celkem	100 %
4 až 6 úvazků	27 %	organizace s část. zahr. majetkovou účastí	11 %		
7 až 12 úvazků	24 %	organizace se 100% zahr. majetkovou účastí	25 %		
13 a více úvazků	22 %	celkem	100 %		
celkem	100 %				

Zdroj: INESAN (listopad, 2014), vlastní zpracování, n = 168

Pozn.: Některé analýzy jsou z důvodu chybějících hodnot prováděny na menším vzorku.

4. VÝSLEDKY

Spokojenost s přístupem k veřejným zdrojům

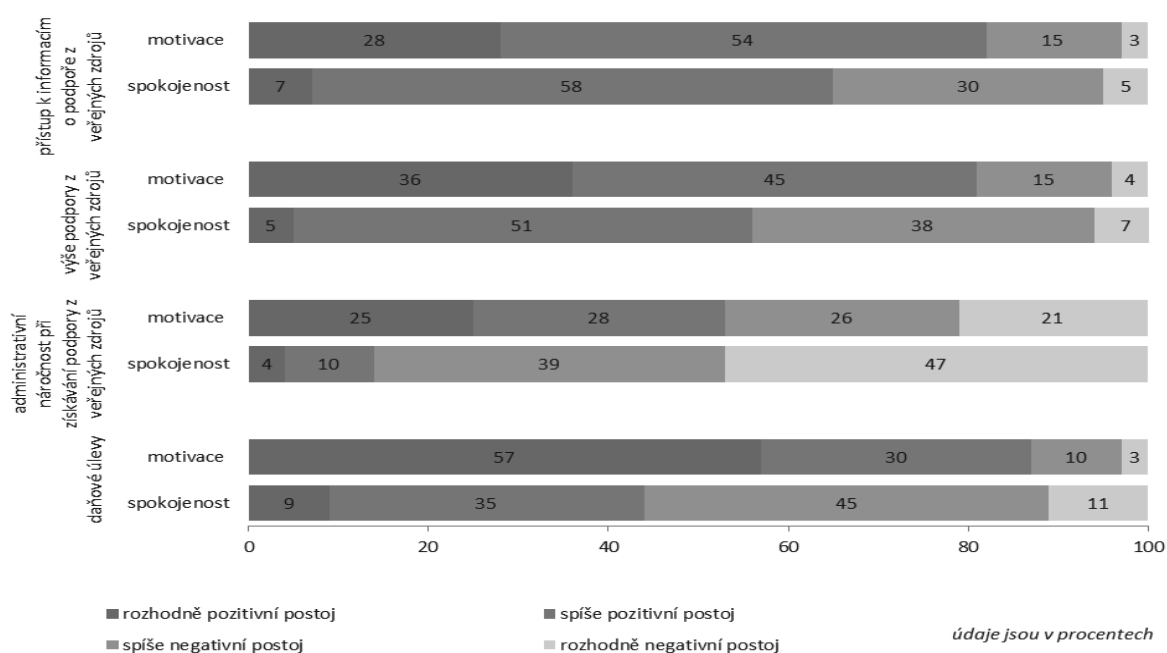
Většina průmyslových podniků je spíše nespokojena s přístupem k veřejným finančním zdrojům. Celkově vyjádřilo nespokojenost 63 % subjektů, přičemž velmi nespokojeno jich bylo 10 % (n = 157). Spokojenost

vyjádřilo 37 % subjektů, přičemž velmi spokojeny byly 3 % podniků. Platí přitom, že s přístupem k veřejným zdrojům jsou častěji nespokojené menší podniky. Spokojených bylo 46 % zástupců velkých průmyslových podniků s 250 a více zaměstnanci, 37 % zástupců středně velkých s maximálně 249 zaměstnanci a pouze 14 % zástupců malých podniků s maximálně 49 zaměstnanci (n = 154). Spokojenost s přístupem k veřejným finančním zdrojům souvisí také s počtem úvazků. Spokojenost deklarovalo pouze 23 % organizací s maximálně třemi výzkumnými a vědeckými úvazky a 46 % organizací se třemi a více úvazky (n = 129). Na základě získaných dat však nelze prokázat diference podle obratu, odvětví a typu vlastnictví.

Vliv vybraných faktorů na zapojení podniků do VaVal

Vybrané faktory působí na zapojení podniků do výzkumu a vývoje v různé míře (Obr. 1). Co se týče motivátorů v podobě přímé a nepřímé podpory, průmyslové podniky upřednostňují daňové úlevy. Ty jsou motivačním faktorem pro 87 % podniků. Podniky jsou více nerozhodné v případě výše podpory z veřejných zdrojů, nicméně i zde se celkem 81 % vyjádřilo kladně. Pokud jde o bariéry, průmyslovým podnikům by v zapojení do VaVal pomohlo, pokud by byl zlepšen přístup k informacím o podpoře z veřejných zdrojů. V tomto smyslu se vyjádřilo 82 % respondentů. Co se týče administrativní náročnosti, pro téměř polovinu podniků nepředstavuje bariéru, která by rozhodovala o tom, jestli se do VaVal zapojí či nikoli. To však také znamená, že zde existuje také polovina těch, které by snížení náročnosti k zapojení motivovalo.

Obr. 1: Míra vlivu faktorů na zapojení podniku do VaVal



n = 192, 172 /191, 160 /190, 179 /190, 127

Zdroj: INESAN (listopad, 2014), vlastní zpracování

Pozn. Obrázek obsahuje také vyhodnocení níže analyzované spokojenosti s vybranými faktory.

Průmyslové podniky byly dále segmentovány podle postojů k motivačním účinkům výše podpory a daňových úlev (Tab. 2). Nejvíce zastoupenou skupinou je ta, kde podniky vnímají oba faktory jako motivační (75 %), dále ty, pro které jsou motivační pouze daňové úlevy (12 %). Pro 5 % podniků je pak motivační pouze výše podpory z veřejných zdrojů a pro 8 % není rozhodující ani výše podpory z veřejných zdrojů, ani úlevy na daních (n = 183).

Tab. 2: Segmentace podniků podle motivačního účinku výše podpory a daňových úlev

Motivující faktor		Daňové úlevy	
		ne	ano
Výše podpory z veřejných zdrojů	ne	8 %	12 %
	ano	5 %	75 %

Zdroj: INESAN (listopad, 2014), vlastní zpracování, $n = 168$

Co se týče diferencí v postojích k vybraným faktorům na základě velikosti, odvětví a typu vlastnictví, nebyly z hlediska těchto znaků nalezeny mezi organizacemi statisticky významné rozdíly. Mezi výjimky patřil lepší přístup k informacím, který by k větší angažovanosti ve VaVal přispěl zejména v případě českých subjektů (87 %), méně často však u subjektů se 100% zahraniční účastí (74 %) a nejméně často u podniků s částečnou zahraniční majetkovou účastí (64 %) ($n = 191$).

Z analýzy sledující zvláště podniky pobírající dotace nebo granty a podniky, které je nevyužívaly, pak vyplynulo, že výše podpory z veřejných zdrojů představuje pobídku pro zapojení do VaVal zvláště pro organizace, které čerpaly dotace nebo granty: výše podpory z veřejných zdrojů je motivujícím faktorem pro 91 % subjektů čerpajících dané externí zdroje, a pouze pro 74 % těch, které dané zdroje nečerpaly ($n = 122$).

Spokojenost s vybranými faktory

Co se týče hodnocení spokojenosti s vybranými faktory (v textu je vyjádřena nespokojenost), nejhůře byly hodnoceny daňové úlevy. Přestože podniky by daňové úlevy upřednostnily, se současnými možnostmi jejich využití byly převážně nespokojeny (56 %) nebo dokonce velmi nespokojeny (11 %). Podrobnější analýza našla difference mezi organizacemi na základě odvětví. Nejčastěji byly nespokojené podniky z papírenského, dřevařského a textilního průmyslu a také podniky z chemického průmyslu (shodně to bylo 70 % subjektů). Méně často byly nespokojené podniky ze strojírenského a elektrochemického průmyslu (60 %), dále ze skupiny ostatních podniků (57 %) a výrazně nejméně často subjekty působící v hutnickém a sklářském průmyslu (31 %). Nebyl dále zjištěn statisticky významný rozdíl mezi organizacemi, které čerpaly dotace a granty a které nikoli.

Průmyslové podniky byly v menší míře nespokojeny s výší podpory z veřejných zdrojů, se kterou byly na rozdíl od daňových úlev převážně spokojené. S výší této podpory bylo nespokojeno celkem 44 %, přičemž velmi nespokojeno bylo 7 % subjektů. Zároveň platí, že častěji byly nespokojeny subjekty, které nečerpaly dotace či granty (63 %), než ty, které tyto zdroje čerpaly (34 %) ($n = 101$).

Co se týče vybraných bariér, zatímco s přístupem k informacím o podpoře z veřejných zdrojů je většina sledovaných podniků spokojena (přestože velmi spokojeno je pouze 7 %), získávání podpory z veřejných zdrojů považuje za příliš administrativně náročné celkem 86 %; velmi nespokojena je s tímto faktorem dokonce téměř polovina dotazovaných (47 %). V některých případech byly identifikovány statisticky významné rozdíly na základě typu vlastnictví, odvětví a čerpání veřejných zdrojů.

S administrativní náročností byly nespokojené nejčastěji podniky z papírenského, dřevařského a textilního průmyslu (100 %) a podniky z chemického průmyslu (94 %) ($n = 179$); méně často podniky strojírenské a elektrochemické (89 %), podniky zařazené mezi ostatní (79 %) a subjekty působící v hutnickém a sklářském průmyslu (74 %). S přístupem k informacím byly častěji nespokojené subjekty se 100% zahraniční účastí (76 %), dále české subjekty (64 %) a nejméně často podniky s částečnou zahraniční majetkovou účastí (41 %) ($n = 182$). Dále to byly častěji organizace, které čerpaly externí zdroje ve formě dotace či grantu (81 %) ($n = 111$), než ty, které je nečerpaly (48 %).

ZÁVĚR

Na základě analýzy bylo ukázáno, že většina průmyslových podniků je nespokojena s přístupem k veřejným finančním zdrojům, častěji se přitom jedná o malé subjekty; pro podniky, které nečerpaly dotace nebo granty, není motivující jejich výše. Více než o přímou podporu se průmyslové podniky zajímají o daňové úlevy, a tedy se jedná o nástroj, který může být ve snaze zvýšit zapojení podniků do VaVal zvláště účinný. Zároveň se však také ukazuje, že právě ve způsobu poskytování daňových úlev spatřují podniky

velký problém a uvítaly by změny, které jim usnadní jejich využívání; zvláště negativní postoj zaujímají podniky z papírenského, dřevařského a textilního průmyslu a také podniky z chemického průmyslu. Co se týče preference úlev na daních, nezáleží na velikosti podniků vyjádřené počtem zaměstnanců, počtem vědeckých úvazků a výší ročního obrátu, ani na sektoru hospodářské činnosti. Výsledky dále dokládají, že z hlediska odbourávání bariér bránících zapojení podniků do vědeckovýzkumné činnosti, má větší význam zlepšení přístupu k informacím o podpoře z veřejných zdrojů než snižování byrokratické zátěže, přičemž je vhodné se zaměřit na podniky v českém vlastnictví a na podniky, které využívaly dotace nebo granty.

Výše uvedené skutečnosti představují oblasti, kam by měla směřovat pozornost politik usilujících o větší zapojení podniků do VaVal a jak by měly být stanoveny priority dílčích kroků. Závěry zde podané však mají svá omezení. Jednak se od roku 2014, ze kterého pocházejí data, mohly v důsledku kontinuálních změn v praxi státu, změnit postoje podniků. Dále by bylo potřeba reflektovat vybrané problémy diferencovaněji a zvažovat při analýze více proměnných jako je např. způsob zapojení do VaVal.

LITERATURA

- AMSP ČR a KB. (2014). Čerpání EU dotací. Výsledky průzkumu č. 29 AMSP ČR. Praha: Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky, Komerční banka
- Bruneel, J., D'Este, P., & Salter, A. (2010). Investigating the factors that diminish the barriers to university–industry collaboration. *Research Policy*. 39(7), 858–868.
- CZECHINVEST. (2013). *Nejčastější chyby žadatelů při podávání žádosti o dotaci a realizaci projektu* Dostupné 2018-07-19 z: <<https://www.czechinvest.org/cz/Sluzby-pro-male-a-stredni-podnikatele/Chcete-dotace/OPPI/Radce/Postup-ziskani-podpory/Nejcastejsi-chyby-zadatele-pri-podavani-zadosti-o-dotaci-a-realizaci-projektu>>.
- Česko. (1998). Principy vědní politiky České republiky na přechodu do 21. století. Příloha k usnesení vlády ze dne 10. června 1998 č. 397.
- ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů. In: *Zákony pro lidi.cz*. Dostupné 2018-03-13 z: <<https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/odcitatelna-polozka-na-podporu-vyzkumu-a-vyvoje/>>.
- ČSÚ. (2015a). Ukazatele výzkumu a vývoje za rok 2014. Praha: Český statistický úřad. 243 s. ISBN 978-80-250-2682-3.
- ČSÚ. (2015b). *Přímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v České republice – 2014*. Dostupné 2018-07-19 z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/prima-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje-v-ceske-republice-v-roce-2014>>.
- ČSÚ. (2016). *Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v České republice – 2014*. Praha: Český statistický úřad. 73.
- ČSÚ. (nedat.) *Nepřímá veřejná podpora výzkumu a vývoje* Dostupné 2018-07-19 z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/neprima-verejna-podpora-vyzkumu-a-vyvoje>>.
- Deloitte. (2015). *Daňová a grantová podpora činností výzkumu a vývoje. Vyhodnocení průzkumu v ČR. Září 2015 – 3. edice* Dostupné 2018-07-19 z: <<https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/about-deloitte/articles/cze-danova-grantova-podpora-cinnosti-vyzkumu-vyvoje.html>>.
- Dostál, D. (2017). *České firmy neumějí odepisovat náklady na výzkum. Platí zbytečně daně* Dostupné 2018-07-19 z: <<https://vedavyzkum.cz/z-domova/z-domova/ceske-firmy-neumeji-odepisovat-naklady-na-vyzkum-plati-zbytecne-dane>>.
- Đurďa, O. (2015). *Výzkum a vývoj v průmyslových organizacích v ČR. Souhrnná výzkumná zpráva z řešení projektu CZ.6.06.2014.221.014 za rok 2014*. Praha: Institut evaluací a sociálních analýz (INESAN). 20.
- EK. (2017). *Budoucnost financí EU: pracovní skupina představuje návrhy na zjednodušení přístupu k evropským fondům*. Dostupné 2018-07-19 z: <europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1921_cs.pdf>.
- Herzánová, R., & Kovářová, A. (2010). *Financování vědy a výzkumu*. Olomouc: Moravská vysoká škola Olomouc.

- INESAN (2014). *Výzkum a vývoj v průmyslových organizacích v ČR. Interní projekt č. CZ.6.06.2014.221.014*. Praha: Institut evaluací a sociálních analýz.
- IREAS. (2010). *Územní disparity krajů v rámci realizace OP ŽP. Odborná zpráva z 2. fáze projektu, verze červen 2010*. Dostupné 2018-07-19 z: <http://www.opzp2007-2013.cz/soubor-ke-stazeni/36/10979-01_uzemni_disparity_kraju_v_ramci_realizace_opzp_2_faze_projektu_viz_priloha_5.pdf>.
- Mana, M. (2018). Automobilový průmysl táhne výzkum a vývoj v ČR. In *Statistika & My*, 2018(1).
- MAS. (2014). *Názory místních podnikatelů*. Dostupné 2018-07-19 z: <<http://www.podbrnensko.cz/strategie/komunitni-projednavani#dotazniky>>.
- MPO. (2012). *Koncepce podpory MSP na období let 2014-2020*. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu.
- Muška, M., Králík, J., & Hálek, V. (2009). *Otevřená inovace: Přístup překračující známé meze*. Bratislava: DonauMedia.
- Petříček, V. (2007). *Česká podpora podnikání v evropském kontextu*. Praha: Corona Communications.
- Blažka, M., & Šperlink, K. (2016). *Průvodce systémem veřejné podpory výzkumu, vývoje a inovací v České republice - 2016*. Praha: COMTES FHT a.s. a ČSNMT.
- Sojka, V. (2016). *Inovativní podniky využívají daňových výhod*. In *Statistika & My*. 2016(6).
- ÚV ČR. (2015). *Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 – 2020*. Praha: Úřad vlády, Sekce pro vědu, výzkum a inovace.
- Zimmermannová, L., & Brown, L. (2012). *Problematika čerpání prostředků ze SF v ČR: překážky limitující plynulé čerpání fondů*. Dostupné 2012-09-05 z: <nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannova-brown.pdf>.